

ROBERTUS HARRIS AUCTOR BRITANNUS TRILOGIAE CICERONIANAE INTERROGATUS

d.12.m.Oct.a.2015

"Caesar reverâ fuit hominum trucidator"

Duodecim annis transactis ROBERTUS HARRIS libro, c.t. „DICTATOR“ conclusit trilogiam suam Ciceronianam. *Thomas Kielinger* cum *Roberto Harris* colloquitur de CICERONIS viri Romani pagani mente Christianâ praediti deque hodiernorum virorum politicorum inconstantîâ.

Scrispit Thomas Kielinger ephemeridis „Die Welt“ relator in Regno Unito versans, in Latinum convertit *Nicolaus Groß*.

Robertus Harris: "Aetate quo sum provector, eo magis cupio scribere."

Tales sunt condiciones Londinenses: In exedrâ¹ deversorii Hiltoniani, quod situm est in tribu Paddingtonianâ, fieri non potest, ut quietê colloquamur. Ibidem enim strepitus fit continuus. Robertus Harris, hilaris, focali collarique decorê indutus istud patitur animo aequo. Aufugimus in deversorii exedram lautam². Quod pro eâdem adhibendâ pecunia solvenda est, etiam spectat ad mores Londinenses. Solvimus vicens quinas Libras Britannicas. Robertus Harris in sessibulo consedit. Modo ingens opus perfecit: trilogiam Ciceronianam. Post "Imperium" (a.2006) et "Lustrum" (a.2009) hodie in lucem éditur "Dictator".

Die Welt: Edward Gibbon³ cum finivisset opus suum classicum de ascensu casuque Imperii Romani scriptum, fecit haec ferê verba illustria: primo re perfectâ animum suum esse relaxatum, deinde affectum esse quadam melancholiâ, quod valedixisset comiti sibi familiari.

Robert Harris: Meus quoque animus labore finito iisdem sensibus afficitur inter se adversis idque aequis partibus. Verisimile est non iterum fore, ut per tantum spatium temporis - per duodecim annos, exceptis quibusdam rebus interpositis - studeam singulae materiae historicae pernoscendae. Gaudeo me hoc opus perfecisse, certê. Tamen etiam melancholiâ quadam commoveor valedicendi.

Die Welt: Aetas, de qua scribis, testimoniis optimê confirmata et infinities iam est tractata. Nullo modo intellego, quomodo de hac materiâ quamvis notissimâ tamen adhuc fabulae narrari possint, quibus lectores tam vehementer attrahantur.

Harris: Priusquam coepi scribere, per duos annos integros studueram huic materiae tractandae. Ceterum materiâ tractandâ magis magisque augetur confidentia facultatis propriae, discitur ars omittendi, oritur quidam rhythmus.

Die Welt: Tamen labores trilogiae Ciceronianaes conscribendae saepe interrupisti. Post "Imperium" (a.2006) editum scripsisti fabulam criminalem contemporaneam, c.t. "Ghost" (a.2007), "Lustro" finito (a.2009) augures praedixerunt, si tardissimê, a.2011 editum iri tomum trilogiae finalem - at nequaquam: Primo edenda erat fabula, c.t. "Angor", fabula qua iterum tractatur thema contemporaneum, de decoctione mensarum argentariarum (a.2011), deinde "Insidiae" (a.2013), fabula quae spectat ad Casum Dreyfusianum. Animo toties averso quomodo fieri potuit, ut Ciceronem tractare non oblivisceris?

¹ éxedra, -ae f. orig. Lounge. -

² éxedra lauta orig. Executive Lounge.

³ Edward Gibbon (1734-1794), historicus Britannus illustrissimus. *The History of the Decline and the Fall of the Roman Empire*, Londinii, tom.1. a. 1776, tom. 2.-3. a.1781, tom.4.-6. a.1788.

Harris: Forte fortuna factum est, ut alia themata emergerent, quae occasione nactus non potui, quin tractarem. Post "Angorem" volui reverti ad Ciceronem, sed *Romanus Polanski* me ursit, ut scriberem de Casu Dreyfusiano.

Die Welt: Facile fuit eius rogationem recusare - 'ignosce, Romane, sed mihi scribendum est de Cicerone'.

Harris: At difficile est recusare rem, quam rogavit *Polanski*! Apparuit hoc fieri non posse, et praeterea iam rem primoribus labris cum noscerem, animus inflammatus erat. Libri, quos scripsi tomis Ciceronianis interiectos, fuerunt quadamtenus ambages.

"Mors bona": Imago Ciceronis, quae invenitur Româ, in *Museo della Civiltà*

Die Welt: Nonne his libris intericiendis animus tuus est perturbatus aut aversus?

Harris: Immo facta est res contraria. Auctor crevi, maturui, nunc decem annis aetate provector sum quam fui trilogiam incohans. Aetate auctâ Ciceronem melius intelligo, fortasse etiam, quia nunc 58 (duodesexaginta) annis natus appropinquo illi aetati, qua Cicero mortuus est.

Die Welt: Numquam videris expertus esse impedimenta scribendi.

Harris: Aegrê assecutus sum, ut scriberem fabulam meam alteram, c.t. „Enigma”. Deinde vênit mihi spatium temporis infertilius, antequam scripsi "Auroram". At aetate quo sum provector, eo magis cum cupiam scribere, velim scribere tot opera, quot spatio temporis relicto mihi continget, ut scribam. Ego quoque non verê felix sum nisi scribo. In hac re non distinguo materias historicas, qualis est haec trilogia aut Casus Dreyfusianus, ab argumentis, quae solâ mente sunt ficta. Utrumque genus materiarum habet difficultates suas proprias incommodaque. Reverâ haud minore labore artificioso res verê factae adhibentur ad fabulam romanicam scribendam quam fabulam scribere ex integro mente fictam.

Die Welt: Tibi de historicis rebus fabulas scribenti imminet integra phalanx peritorum, praesertim academicorum, qui te, si menda quaedam facis aut res exaggeras, severê vituperant.

Harris: Haec est una difficultas, altera est compositio fabulae scribendae. Lectores iustê exspectant fabulam arte quadam narratoriâ certâ dispositione scriptam. In trilogiâ scribendâ quem ordinem, quas partes vitae describam? Vita vera parum est ordinata, sed complexa; talis cum etiam sit vita Ciceronis, eadem praecipuê attractus sum. Cicero non solum est societatis Romanae "homo novus", îdem est etiam „homo verus", omnibus animi contrarietatibus praeditus.

Die Welt: Iam ipse *Petrarca* vitia Ciceronis vituperavit.

Harris: Ita. *Petrarca* publicavit epistulam verê accusatoriam in *Ciceronem* scriptam.

Die Welt: Immo *Theodor Mommsen*. Qui *Ciceronem* dixit esse nullius momenti.

Harris: *Mommsen* aetate suâ famae Ciceronis valdê nocuit. At ego libris meis sententiam protuli anti-mommsenianam. Qui licet fuerit magnus historicus, tamen sequitur spiritum saeculi sui, praesertim *Friderici Nietzsche*: persuasum ei est venerandum esse imperatorem maximum, cuius exemplum optimum sit *Gaius Iulius Caesar*. At reverâ *Caesar* fuit trucidator hominum, bella gerebat ratione „purgationis ethnicae"⁴, gallicarum quoque expugnationum. Quem describo virum callidum, interdum lepidum, sed potissimum *Caesar* mihi videtur esse animo morbosus, nihil cupiens nisi potestatem atque expugnationes. Nos hodierni malumus fortunarum moderatorem humanum quam glorificatorem genocidii⁵.

⁴ orig. ethnical cleansing.

⁵ orig. jemand, der Völkermord glorifiziert

Robertus Harris, a.1957 Nottinghamo in urbe natus, primo officio functus est diurnarii politici. A.1992 publicavit fabulam romanicam, c.t. "*Fatherland*", qui factus est liber ubique terrarum plurimum divenditus.

Die Welt: Si operis tomum, c.t. est „Dictator”, rectê lêgi, in hôt tomo trilogiae finali Cicero nobis describitur vir melior quam in tomis prioribus. Certê îdem adhuc iudicat dubiê nec certo scit, in bello civili oriente cui parti sibi favendum sit. At vitâ suâ exeunte Cicero scribit multa ex sui operibus philosophicis moralibusque, et maiorem vim attribuit rationi vitae suae beatitudinis, quae non fit nisi bonis moralibus.

Harris: Hoc verum est, sed praesertim cum Cicero vitâ suâ exeunte mutatus sit, quod factum est contra expectationem. In fabulis romanicis popularibus saepe narratur quomodo homo aliqui mutatus sit, quamquam hoc reverâ raro fit - homo plerumque vitâ procedente manet îdem. At Cicero est homo alius. Is reverâ mutatus est, is annis prioribus petivit artem oratoriam, deinde potestatem, denique tentamina audaciae maioris. Qui a cursu honorum aversus se dedicavit philosophiae et conatus est vitam suam redigere ad normam moralem. Cicero more heroico tam vehementer luctatur, ut nobis permagno spatio temporis ab illo seiunctis moveat admirationem necnon ille ipse audeat adversari Marco Antonio et Octaviano, quod viginti annis ante numquam ausus esset.

Die Welt: Miror, quam similia eius principia sint christianis, quae spectant ad virtutem, ad bonum morale, quamvis vita Ciceronis ipsius non semper congruerit cum

praeceptis eius moralibus. Sententiae, quales sunt "Oportet anima habeatur pro quinto elementorum nostri", „Anima habet vitam divinam" aut „Vita ingenuê sacrificata est immortalis", Ciceronis recursus ad conscientiam - haec omnia leguntur, quasi iisdem praeparata sit fides christiana, quae postea apparuit in scaenâ historiae mundanae. Reverâ ecclesia mediaevalis Ciceronem descripsit «paganum honestum».

Harris: Cicero in "Consolatione"⁶ suâ studet homines a metu mortis liberare, quamquam nescit evangelium christianum, vitâ bene actâ et „morte bonâ" nixus, qualem in fine passus est interfectus. Et hoc factum est aetate Caesaris, qua omnia destinata sunt potestate atque exercitibus.

Die Welt: Saeculo duodevicesimo *Alexander Pope* postulavit rem, cui homo studeret investigandae propriam esse hominem ipsum. Estne haec ratio causae, cur Cicero perpetuo lectoribus placeat tamquam exemplum „condicionis humanae"?

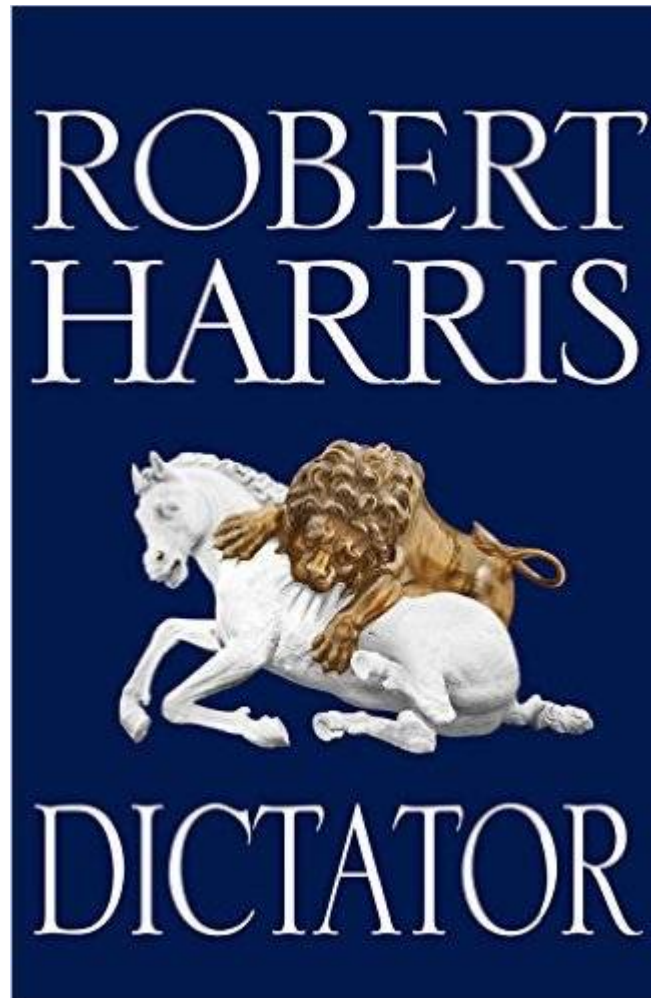
Harris: In hodierno quoque mundo nostro multa insunt quae possunt derivari ex illis, quae saeculo decimo quarto inventa sunt in commercio epistularum, quod Cicero habuerat cum Attico amico suo: homo privatus indole suâ propriâ praeditus, cottidianis necessitatibus implicatus. Haec inventio facta est renascentiâ ineunte, ante aetatem *Michaelis Montaigne*. Deinde saeculi undevicesimi annis vicenariis in bibliothecis vaticanis inventum est Ciceronis opus, quod inscribitur "De re publicâ", et ecce quantâ cum ironiâ fortunae: Huic operi inscripta erant nonnulla de potestate inter monarchiam et nobiles et populi vicarios distribuendâ, et hoc ipsissimum illâ aetate aliquatenus iam infuit constitutioni Angliae.

Die Welt: Qualis homo Cicero voluit nomen suum perpetuare - utrum vir politicus an orator an auctor litterarum an philosophus?

Harris: Sic dicam: Voluit fore, ut homines se recordarentur hominem, qui „bene mortuus esset". Equidem miror in eo viro, quod non omnia passus est inconsideratê. Interdum animus eius refractus est, illo tempore, quo a Marco Antonio atque Octaviano fataliter proscriptus est. At deinde animum suum obduravit contra fatum inevitabile. In hac re Cicero est admiratione dignior quam aliqui brutâ cum aequitate animo audax. Cicero est animal verê humanum, quod diem de die vitam degit dolorosam; in epistulis suis curabat, ne appareret anima candida omnis vitii expers. In hac re Cicero cogitat ratione valdê modernâ.

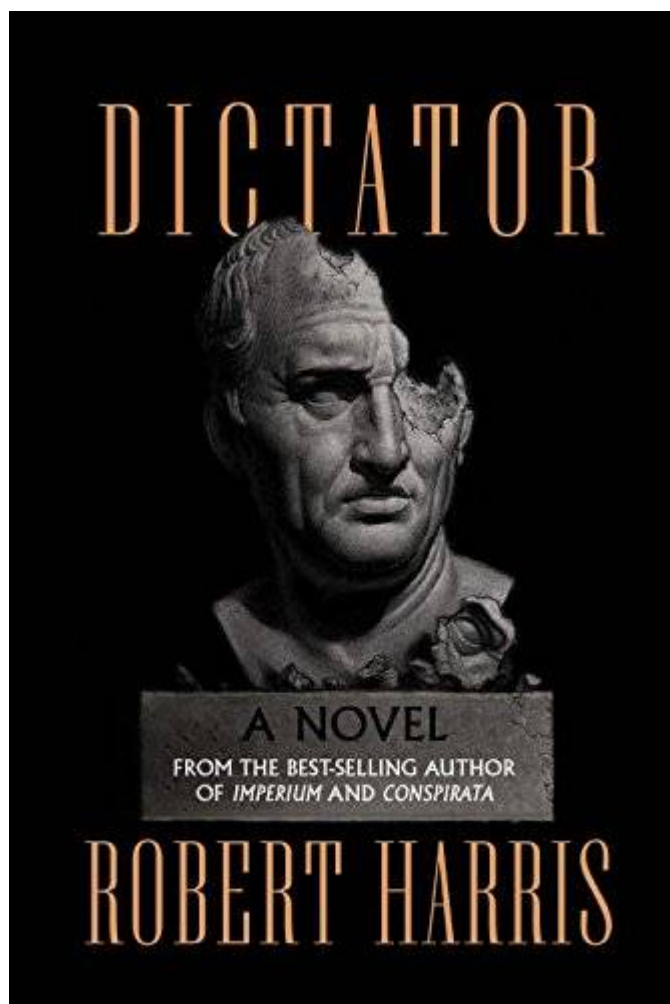
⁶ https://en.wikipedia.org/wiki/Consolatio_%28Cicero%29

Ecce »Dictatoris« editio Britannica

Die Welt: At certê etiam delectatus es sermone epistularum Ciceronis colloqui simili, cui insunt sales et facetiae, quales nos hodie exspectamus inesse colloquiis hominum inter se familiarium.

Harris: Hic est modus scribendi, quo trans flumen saeculorum tamquam ponte cum Cicerone coniungimur. Ad hunc modum spectat etiam sermo eius intectus, confessio animi ambitiosi non fucata, omnino non simulata. Aetate Ciceronis nullae erant sententiae politicae artificiosê tornatae, nullus sermo fucatus, neque ulla timoris atque desperationis dissimulatio. Ultimis in epistulis Attico scriptis Cicero apparet vir rêgi illi Lear Shalespeariano similis, qui in ericeto capillos vellicans fortunam suam exsecratur. Eius filia est mortua, ipse memoriâ retractat, quid sui relictum sit, per silvam ambulat lacrimans et conatur miseriam suam sustinere - ecce humanae indolis patefactio perquam potens atque moderna.

Altera editio »Dictatoris« Britannica.

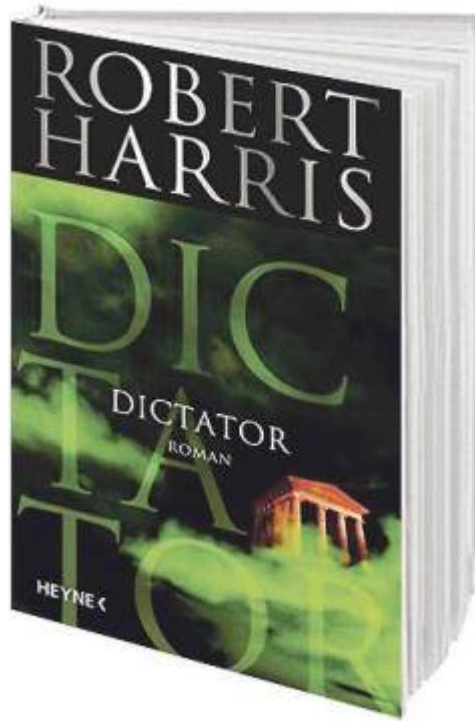
Die Welt: Tiro, Ciceronis famulus fidelis, compluries loquitur de molendino immisericordi eventuum inevitabilium, quibus homo corripitur. Nonne tu quoque sentis hac imagine describi politicam aporiam nostram modernam?

Harris: Cicero mente fingebat virum politicum personam gerere nauarchi navem per mare procellosum gubernantis, aut medici aegrotum sanaturi. Sic intellegebat res inevitabiliter factas valere ad hominem rei publicae deditum.

Die Welt: Tales res hodie etiam plus valent inexpectatae - velut Civitas Islamica, crisis Ucrainiana, flumina profugorum.

Harris: Homines politici hodierni mihi videntur minus sagaces et constantes esse, quam ut magnas temporis difficultates maturê accipiant et pertractent, exempli gratiâ fugam hominum, quae videtur subito coepisse, sed reverâ multo prius debuerat cognosci. Europa in discrimen adducta est duplex: imminet ingens aes alienum, urgent profugi ad limites stantes. Nunc denuo ad verum adducitur lex effectuum, qui non

erant exoptati. Moneta communis non est id quod ut esset erat exoptatum: vinculum stabilitatis commune. Verisimile est Europam eurone magis divisam esse quam umquam antea fuisset. At Europa, quae dicebatur „illimitata“, recedit post limites novos, sine quibus videtur non pati condicionem, quae valet in praesenti. At navis eget nauarcho.

Ecce »Dictatoris« versio theodisca, quam fecit *Wolfgang Müller*.

Die Welt: Hoc est facilius dictu quam factu, si in mentem nobis incidunt problemata, quae urgent in terrâ, velut in Syriâ. Mihi mundi condicionem consideranti potius in mentem incidit finis Rei Publicae Romani inevitabilis.

Harris: Itaque commendo, ut regiones Orientis Propinquioris minus fiant „aptae ad democratiam“ quam ad pacem, commodo societatum ibi incolentium proprio, quodammodo ad „Pacem Romanam“. Hôc quidem sensu nobis permanet officium interveniendi.

Die Welt: Intervenire? Nulla notio politica hodie hac est difficilior, nulla remotior est a consensu.

Harris: Hoc mutabitur, cum primum crisis profugorum tanta erit, ut interventio quoquomodo sit inevitabilis.

Die Welt: Denique ex te quaero: Quale opus sequetur trilogiam Ciceronianam? Paene non ausim hoc ex te quaerere.

Harris: Licet quaeras. Iam mihi est quaedam idea, sed eam tibi non prodam.

<http://www.welt.de/kultur/literarischewelt/article147512758/Caesar-war-in-Wirklichkeit-ein-Menschenschlaechter.html>

COLLOQUIUM INTERROGATORIUM

A THOMA KIELINGER CUM ROBERTO HARRIS

AUCTORE TRILOGIAE CICERONIANAE

LONDINIO IN URBE HABITUM

IN EPHEMERIDE, C.T. "DIE WELT"

D. 12. M.OCT. A.2015 PUBLICATUM

IN LATINUM CONVERTIT

NICOLAUS GROSS

LEO LATINUS

TRILOGIA CICERONIANA

QUAM SCRIPSIT
ROBERTUS HARRIS

IN LATINUM CONVERTIT

NICOLAUS GROSS

TOMUS PRIMUS: IMPERIUM

Pars prima: SENATOR (79-70 a.Chr.n.)

CAPITULUM I

TIRO vocor. Per triginta sex annos fui secretarius privatus Ciceronis Romani viri rei publicae dediti. Quo munere primo sum excitatus, deinde stupefactus, tum fatigatus, denique in summum periculum adductus. Puto Ciceronem his annis plus temporis mecum degisse quam cum ullo alio homine, familiaribus inclusis. Intereram conventibus privatis, perferebam nuntios secretos. Orationes Ciceronis litteris mandabam, epistulas et opera eius et ipsa carmina scribebam. Ut flumini eius verborum par fierem cohibendo, invenienda mihi erat notarum ars, qua adhuc consilia senatûs memoriae mandantur et quarum inventarum gratiâ nuper mihi concessa est modica pensio publica. Hac pecuniâ nonnullisque herediis amicorumque benevolentium donis fit, ut in sumptum satis habeam. Haud multis autem egeo. Senes enim vivunt pauxillulo egoque sum iam multum senex - dicor esse ferê centenarius.

Decenniis post Ciceronis mortem ab hominibus plerumque susurrantibus iterum iterumque interrogabar, qualis ille fuisset reverâ. At ego semper tacui. Unde scirem, quis esset gubernantium delator, quis non? Omni momento temporis exspectabam me supplicio capitis affectum iri. Cum

autem nunc vitâ meâ paene transactâ nihil mihi restet timendum - ne tormentum quidem, quod manibus carnificis eorumve ministrorum impositus vix per punctum temporis perferrem - in animum induxi, ut illis responderem hac relatione scribendâ. Nitar autem memoriâ necnon documentis mihi mandatis. Cum restet mihi breve tantum spatium temporis, properabo. Relationem meam scribam notis meis, in aliquot decuriis papyri subtilissimae, - ipsius Hieraticae, quae est omnium optima - quas in hunc finem iam diutius recondebam. In antecessum rogo, ut venia sit verbis parum aptis parumque convenientibus. Necnon Deos precor, ut relationem finiendam mihi permittant ante finem meum. Cicero quidem cum ultimis verbis suis me rogaverit, ut de se referrem vera, veris ipsis studebo referendis. Eundem autem virum relatione haud semper videri exemplum virtutis, haud mirum est: Potestatem enim si qui vir adeptus est, îdem sanê accipiat nonnulla commoda, sed eius manûs raro remanent purae.

De potestate autem deque illo viro narrabo. Potestatem dico potestatem officialem, politicam - id quod nos sermone Latino appellamus *imperium* -, potestatem vitae mortisque, qualis a re publicâ mandatur singulo homini. Aliquot centum viri hanc potestatem petiverunt. At Cicero in historiâ liberae rei publicae Romanae fuit vir eo singularis, quod is potestatis petitor nihil promptum habuit nisi ingenium suum proprium. Qui non, ut Metellus et Hortensius, erat oriundus ex aliquâ gentium nobilium ex generationibus in re publicâ agentium, cuius auctoritate die suffragiorum ûti posset. Qui non est, ut Pompeius aut Caesar, adiutus exercitu potenti, quo fovebatur munus suum candidatorium. Qui non, ut Crassus, possedit ingentes divitias, quibus via sibi aequaretur. Cicero nullam rem habuit nisi unam - vocem suam. Et nullâ vi nisi voluntate sua eandem fecit totius orbis terrarum illustrissimam.

Eram viginti quattuor annos natus, cum ego servus domesticus in sede familiari prope Arpinum natus, qui Romam numquam videram, inii munus Ciceronis personale. Îdem erat iuvenis patronus, qui inquietudine

fatigabatur permultisque vexabatur aliis corporis vitiis. Vix quisquam credidit nobis esse aliquam spem rerum secundarum.

Illo tempore vox Ciceronis nondum fuit illud instrumentum timorem iniciens, quod postea facta est. Quae fuit aspera, et Cicero solebat linguâ haesitare. Puto difficultatem eius in eo fuisse, quod multitudo verborum in capite aestuans si nervis intentis in collo accumulabatur, quasi duae oves ab agmine urgente promotae eodem tempore per clatros collisae transirent. Quidcumque causae erat, argumentum orationum, quas habebat, in maiorem magnificentiam erat compositum, quam ut auditores intellexerent. Ab auditoribus parum attentis vocabatur »Doctus« aut »Graecus« - quae nomina nequaquam erant laudativa. Quamquam nemo eius ingenium rhetoricum addubitaret, eius valetudo corporis erat infirmior, quam ut par esset animo eius ambitioso. Defensionibus per complures horas - omni anni tempore, saepe sub dio habitis - eius chordae vocales tam vehementer affligebantur, ut îdem haud raro per dies faucibus esset raucis necnon voce deficeret. Accedit, quod Cicero laborabat ex insomniâ et concoctione deteriore. Ut dicam brevius: Îdem, si, quod cupiebat ardentissimê, voluit cursum facere honorum, necesse erat, ut adiuvaretur a viro perito. Itaque Cicero statuit, ut Romam in aliquantum temporis relinqueret et iter faceret. Primo, ut vires suas reficeret, et secundo, ut praeceptores consuleret artis oratoriae omnium optimos, quorum plerique vivebant in Graeciâ Asiâque minore.

Ego autem, cum mandata mihi esset parva bibliotheca Ciceronis maioris, quadamtenus callebam sermonem Graecum, ideoque Cicero rogavit patrem suum - ipso eodem modo, quo librum e pluteo sumebat - num sibi liceat me commodare et in regionem orientalem secum abducere. Cum cetera tum id mihi pensum fore, ut curarem eius dies statuendos, ut vehicula conducerem, ut magistris mercedem solverem, sed praestitutum erat, ut anno transacto redirem ad dominum priorem. At in fine, ut de nonnullo quoque libro utili fit, numquam sum redditus.

Die, quo eram in altum profecturi, portum advênimus Brundisium. Quod factum est anno DCLXXV a. u. c., Servilio Vatiâ et Claudio Pulchro consulibus. Illo tempore Cicero nondum fuit hic vir conspicuus postea factus, cuius lineamenta oris melius nôta erant, quam ut ambularet per viam vel quietissimam incognitus. (Quidnam, quaero, factum est de milibus

imaginum eius fictarum, quibus olim tot domûs privatae totque aedificia publica erant exornata? Suntne reverâ omnia destructa et combusta?) Iuvenis, qui illo mâne vernali stetit in crepidine, erat gracilis, dorso rotundo, collo praeter naturam longo, cui inerat nodus gutturis, pugni infantilis magnitudine, sursum deorsum saliens. Eius cutis erat pallida, oculi prominentes, mâlae macilentae; ut brevius dicam, Cicero erat simulacrum viri aegri atque infirmi. Recordor adhuc me cogitasse: *Age, Tiro, hîc itinere fruire, quantum poteris, nam non fiet per tempus longius.*

Primo vecti sumus Athenas, ubi Cicero eo voluit delectari, quod in Academiâ studeret philosophiae cognoscendae. Cum primum omnium ei peram apportaveram in auditorium, Cicero me abiturum revocavit et quaesivit, quemnam locum peterem.

»Umbram, cui insunt ceteri servi«, respondi. »Nisi adhuc eges operâ meâ«.

»Qua« inquit »egeo potissimum«. »Pensum tibi dabo perquam laboriosum. Volo hîc maneat et aliquantum philosophiae discas. Si hoc feceris, inter itinera nostra diuturna erit aliquis apud me, quocum colloquar«.

Ergo remansi eoque honore affectus sum, ut audirem ipsum Antiochum Ascalonium tria principia explicantem philosophiae stoicae - nullâ re nisi virtute hominem assequi posse beatitudinem, nihil nisi virtutem esse bonum, confidendum non esse animi affectibus. Tria praecepta simplicia, quae si homo sequeretur, pleraque problemata mundi sciret solve. Postea Cicero egoque saepe disputavimus de talibus quaestionibus, et cogitationibus nostris traditi semper oblîti sumus differentias condicionum nostrarum. Per sex menses apud Antiochum morati iter perreximus, ut verteremur ad itineris finem proprium.

Ratio oratoria illius aetatis valentissima vocabatur »asiana«. Hoc fuit genus dicendi artificiosum et floridum, plenum pompae versuumque sonororum, quod ab oratore celebrabatur huc illuc incedente, vehementerque gesticulante. Princeps omnium, qui Romae hac ratione oratoriâ utebantur, fuit Quintus Hortensius Hortalus, qui generaliter habebatur pro oratore suae aetatis praestantissimo pedibusque ingeniosê movendis accepit supernomen saltatoris. Ut intellegeret Hortensii methodum, Cicero id maximê curavit, ut peteret omnes illius magistros:

Menippum Stratoniceum, Dionysium Magnetem, Aeschylum Cnidium, Xenoclem Adramyttenum - sôlis nominibus quadamtenus suspiceris, qua elocutione usi sint. Cum omni eorum Cicero degit nonnullas septimanas. Qui oratorum rationibus tam diu studebat cognoscendis, usque dum putaret se illas intellexisse.

Quodam vespere holera lentê cocta peragitans, quae omni die comedebat: »Tiro«, inquit, »taedet me istorum trossulorum. Cura naviculam afferendam, qua Loryma navigabimus Rhodum. Conabimur aliquid aliud, in album referemus Apollonii Molonis«. ....

TRILOGIAE CICERONIANAE

A ROBERTO HARRIS CONSCRIPTAE

NONNULLAS PAGINAS PRIORES

IN LATINUM CONVERTIT

NICOLAUS GROSS

LEO LATINUS